

Carolus Clusius
op bezoek
in het kasteel van Moerkerke

De befaamde botanicus Clusius verbleef hier
van 1565 tot 1567.

De kasteelheer was toen Karel van Sint-Omaars.

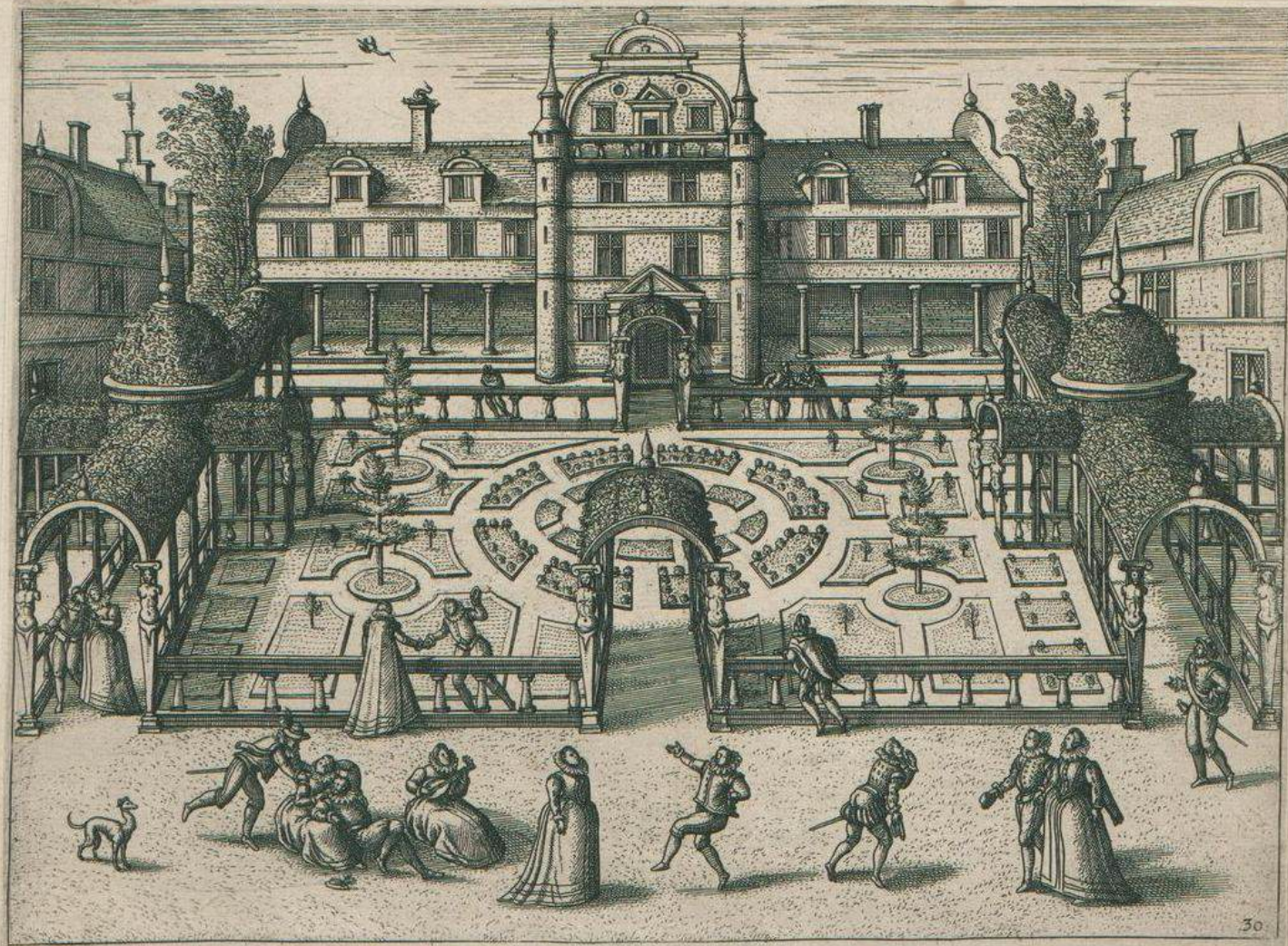
Karel van Sint-Omaars
erfde de heerlijkheid Moerkerke
van zijn moeder, Anna Van Praet.

De Van Praets
behoorden
tot de **hoogste adel**
van Vlaanderen.

Karel van Sint-Omaars
nodigde **Clusius** uit
als adviseur want hij
was zelf planten-
kenner en –verzamelaar
en had een vermaarde
plantentuin.

Dit is een voorbeeld van een typische **Renaissancetuin** uit het midden van de 16de eeuw.

Karel van Sint-Omaars had
meer dan duizend planten
zowel in- als uitheems,
eetbaar of niet.

ALIZON META
 AIZOVM SEDVM seu SEMPERVIVVM MAIUS, Carleus vulgo Sabotum.
 Angulorum et bellorum COTYLIDON ALTERA Thesi ad eam descriptionem
 nonnulli accedat.

Ital. Sempervivum maggiore.
 Gall. Cotonne grande.
 Germ. Stumpf Gabelkraut.
 Belg. Stadsdorkien.

Thesi. Tab. 4. fig. 77.
 Galen. Tab. 6. comp. medus.

Nasium in montibus C. testibus 12
 super demissa feruntur.
 Floret Julia Auguste.

Karel wisselde per brief
 zaden en bollen uit
 met bevriende botanici
 in heel **Europa**
 en liet ze
naer 't leven naschilderen
 door hoofdzakelijk
Jacob vanden Coornhuuse.

De meer dan duizend
aquarellen
dienden om de planten beter
te vergelijken en in te delen.

Hier: 3 soorten bosaardbeien,
heel **natuurgetrouw**
nageschilderd.

Voor de wetenschappelijke beschrijvingen deed Karel beroep op Charles de L'Écluse uit Arras.

Deze **Carolus Clusius** werd later botanicus en lijfarts van keizer Maximiliaan II aan het hof in Wenen en nadien oprichter van de plantentuin van de universiteit van Leiden.

Clusius' Leidse plantentuin
in 1610 en in 2026.

Vanuit deze tuin verspreidde
de tulp zich in Nederland.
Er ontstond een **tulpenmanie**
die eindigde in 1637 met een
scherpe ineenstorting
van de tulpenprijzen.

De aquarellen die Karel liet maken van tulpen
zijn wellicht de eerste **wetenschappelijke** weergaven in Europa,
want midden 16de eeuw waren tulpenbollen pas uit Azië ingevoerd.

Dit is de **Clusianatulp**.

De soort werd al door Carolus Clusius beschreven.

In 1611 noemde hij haar *Tulipa Persica praecox*, de vroege Perzische tulp.

In 1803 gaf Pierre-Joseph **Redouté**
haar de naam ***Tulipa clusiana***, ter ere van Clusius.

In 1569 stierf Karel van Sint-Omaars.
Hij liet 4 boeken met aquarellen na
aan de Universiteit van Leuven,
waar hijzelf had gestudeerd.

In 1595 verkocht de universiteit
de collectie omdat ze door de
godsdienstoorlog in geldnood zat.

De koper Karel van Arenberg was
een van de voornaamste edelmannen
en had een botanische tuin in Edingen.

Na Karels overlijden werden de 4 bundels
aangevuld, herschikt en ingebonden in 13 boekbanden.

Ze staan sindsdien bekend als:

Libri Picturati A18-30 (*Geschilderde boeken A18-30*).

De kern van deze wereldberoemde aquarellencollectie van 1429 pagina's
stamt dus uit **Moerkerke**, maar bevindt zich in **Krakau**.

Van **Moerkerke** verhuisden de aquarellen via **Leuven** en **Edingen** naar **Berlijn**, naar de bibliotheek van de keurvorst van Pruisen.

Diens collectie ging over in de Duitse Rijkssbibliotheek.

In 1941 werd die geëvacueerd naar **Grüssau** (nu Krzeszów, PL).

Sinds 1946 zitten de aquarellen in de Universiteitsbibliotheek van **Krakau**.

www.zwinrechteroever.be